

09.05.2025г.

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Йордан Иванов УЗУНОВ,

Член на Научното жури, назначено със Заповед № 17/14.02.2025 г.

на Директора на ИБЕИ-БАН, за защита на дисертационния труд

“АКТУАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОДНИТЕ ОЛИГОХЕТИ И
ОЦЕНКА НА ИНВАЗИВНИЯ ПОТЕНЦИАЛ НА *BRANCHIURA SOWERBYI* BEDDARD, 1892 В
БЪЛГАРСКИТЕ ПОВЪРХНОСТНИ ВОДНИ ТЕЛА“,

представен от редовната докторантка Галя Николаева Георгиева-Младенова
за присъждане на НОС “Доктор” по научната специалност Хидробиология (01.06.11),
професионално направление: 4.3. “Биологически науки“,

Докторантката Галя Георгиева е завършила НПИМГ в София през 2000, след което изучава “Компютърни системи и технологии в медицината“ в НБУ (2004), по-нататък паралелно тя постъпва в БФ/СУ, където се дипломира като бакалавър (Биология) през 2010. Получава Магистърска степен по “Екологични биотехнологии“ с дипломна работа на тема: “Екологично състояние на р. Искър в района на каскада “Среден Искър” на база макрозообентосни ценози“, която защитава в катедра “Приложна хидробиология и аквакултури“ през 2011.

Докторантката бе е зачислена през 2012 в редовна докторантура към Отдела “Водни екосистеми“ на ИБЕИ-БАН с тема “Разпространение и инвазивен потенциал на водната олигохета *Branchiura sowerbyi* Beddard, 1892 в българските повърхностни водни тела“. Впоследствие заглавието бе разширено и променено с решение на НС на ИБЕИ-БАН на “Актуална характеристика на състоянието на водните олигохети и оценка на инвазивния потенциал на *Branchiura sowerbyi* Beddard, 1892 в българските повърхностни водни тела“. С това заглавие бе отчислена с право на защита на 01.01.2017 г. Колегиумът на ОВЕ е обсъдил резултатите и е взел решение за насочване на дисертацията към процедура за защита на 17 януари 2025.

След отчисляването ѝ тя продължава активно да работи върху своята дисертация, като продължава да натрупва нови проби и данни за разпространението на видове водни олигохети особено в стагнантни водни тела (376 сбора от 95 водни тела тип “езеро“, в т.ч. язовири) и 555 проби от 167 речни пункта на 26 поречия. Установени са 267 нови находища на видове водни олигохети, вкл. на редки или еднократно съобщавани видове.

В резултат на обработката на този немалък брой нови данни са потвърдени и/или са посочени нови находища у нас на обичайни и редки видове водни олигохети, в т.ч. и нов вид за българската хидрофауна. У докторантката съществуваше стремеж към обобщаване на натрупаните данни и “отварянето“ им към други потребители и/или колаборатори чрез средствата на информационните технологии; така бе разработена и базата данни, попълнена с актуална информация за местонаходищата на олигохетните видове, атрибути на местонахождението им (гео-координати, физични и химични условия на средата, вкл. дънен субстрат, тип водно тяло съгл. официалната номенклатура...), карти за разпространението и др.

Представената дисертация е разработена върху 342 стр., от които 199 са основният текст със съдържание, организирано по класическите глави/раздели Увод, Лит. обзор, Цел и задачи, М&М, Р&О, Р&И, като докторантката е формулирала и своите приноси. Дисертацията съдържа и добре разработен илюстративен материал, представен чрез 60 фигури и 19 таблици. Списъкът на ползваната литературата включва 239 заглавия, от които 22 на кирилица, а останалите на латиница.

В рамките на докторантурата изцяло е изпълнен нейният индивидуален план, положени са успешно изпити по научната специалност, по компютърна подготовка, по английски език и два задължително избираеми учебни курса. като постигнатите резултати са оценени с 334

В рамките на докторантурата изцяло е изпълнен нейният индивидуален план, положени са успешно изпити по научната специалност, по компютърна подготовка, по английски език и два задължително избираеми учебни курса. като постигнатите резултати са оценени с 334 кредитни точки, които значително превишават нормативно изискваните 250 кредита. По темата на дисертацията са представени 3 публикации, и трите свързани непосредствено с резултати от проведеното изследване.

Обобщено, основните резултати и приноси се свеждат до:

- Натрупани са нови данни за състава и разпространението на олигохетите от наши сладководни тела/обекти, като са проучени 267 нови находища, особено в слабо изучени наши стоящи водоеми (95 пункта), както и от 167 пункта от нашата речна мрежа; изготвени са актуални карти на разпространението на видовете от подклас *Oligochaeta* в България;
- Намерени са 88 олигохетни вида, в т.ч. нов за българската хидрофауна, а данните са въведени в специално разработена база данни, съдържаща атрибутивна информация за отделните видове и условията на средата в местонахождението, позволяваща съхранение, управление на информацията и извличане на справки за българската олигохетна фауна;
- Проучено е разпространението в България на потенциално инвазивния вид *B. sowerbyi*, като за пръв път е проведена процедура за паралелна оценка на инвазивния потенциал и инвазивния риск по две методики.

За времето на разработване на дисертацията, освен в изпълнение на непосредствените си задачи по нея, Г. Георгиева беше ангажирана в активна дейност, и като сп. биолог-хидробиолог в цяла поредица от 23 проекти на отдела, където тя работи всеотдайно и с компетентност, като усвояваше все нови и нови методики, техники, литературни източници. За това време тя има 34 участия в български и международни научни форуми и публикувани 25 научни статии, част от които реферирани в Scopus и Web of science, като в 12 е първи автор. Скъпо не е отбелязала напр. участието си в немалкия наш колектив сътрудници в една голяма пан-европейска статия в Nature от 2023.

Следва специално да се изтъкне, че докторантката Галя Георгиева е изключително отзивчив, любознателен, работлив, съвестен и много отговорен работник, един сътрудник първа степен.

Заключение: Представеният от докторантката Галя Николаева Георгиева-Младенова дисертационен труд на тема “Актуална характеристика на състоянието на водните олигохети и оценка на инвазивния потенциал на *Branchiura sowerbyi* Beddard, 1892 в българските повърхностни водни тела”. покрива напълно изискванията за присъждане на ОНС “Доктор” по Хидробиология със своята актуалност, обхватност, пионерен характер и доказано статистически представяне на резултатите.

Убедено призовавам почитаемото Научно жури да гласува **ЗА** присъждане на тази степен на докторантката Галя Николаева Георгиева-Младенова.

София, 8 май 2025 г.

Изготвил становището: Проф. д-р Й. Узунов,

Член на Научното жури